

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

KHÔNG VỮ LỘC

**ĐẢNG BỘ THÀNH PHỐ TUYÊN QUANG
(TỈNH TUYÊN QUANG) LÃNH ĐẠO XÂY DỰNG
NÔNG THÔN MỚI TỪ NĂM 2008 ĐẾN NĂM 2018**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
LỊCH SỬ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM**

THÁI NGUYÊN, NĂM 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

KHÔNG VỮ LỘC

**ĐẢNG BỘ THÀNH PHỐ TUYÊN QUANG
(TỈNH TUYÊN QUANG) LÃNH ĐẠO XÂY DỰNG
NÔNG THÔN MỚI TỪ NĂM 2008 ĐẾN NĂM 2018**

Chuyên ngành: Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam
Mã số: 8229015

LUẬN VĂN THẠC SĨ
LỊCH SỬ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. ĐOÀN THỊ YẾN

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Với tinh thần và thái độ làm việc, nghiên cứu khoa học nghiêm túc, tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi. Các số liệu nêu trong luận văn là trung thực. Những kết luận khoa học của luận văn chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác. Tôi xin chịu hoàn toàn trách nhiệm về những gì được công bố trong luận văn của mình.

Thái Nguyên, 7/2020

Tác giả

Khổng Vũ Lộc

LỜI CẢM ƠN

Trước hết với tất cả sự biết ơn sâu sắc nhất, tôi xin cảm ơn **TS. Đoàn Thị Yến** đã hướng dẫn và giúp tôi hoàn thành bản luận văn tốt nghiệp này.

Tôi xin gửi tới các Thầy giáo, Cô giáo Trường Đại học Khoa học - Đại học Thái Nguyên đã tham gia quá trình giảng dạy trong khóa học vừa qua lời cảm ơn chân thành nhất.

Tôi xin chân thành cảm ơn tập thể cán bộ, nhân viên Kho lưu trữ Văn phòng Thành ủy, Văn phòng Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân, Phòng Kinh tế của Thành phố Tuyên Quang đã tận tình giúp đỡ tôi trong quá trình khai thác và tìm kiếm tư liệu. Tôi xin chân thành cảm ơn tới gia đình, đồng nghiệp, bạn bè đã hỗ trợ, động viên, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, 7/2020

Tác giả

Khổng Vũ Lộc

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	3
3. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu	6
3.1. Mục đích nghiên cứu	6
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	6
4.1. Đối tượng nghiên cứu	6
5.1. Cơ sở lý luận	7
5.2. Phương pháp nghiên cứu	7
5.3. Nguồn tư liệu	7
6. Đóng góp của luận văn	7
7. Kết cấu luận văn	8
CHƯƠNG 1. NHỮNG YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN CÔNG CUỘC XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI Ở THÀNH PHỐ TUYÊN QUANG	10
1.1. Khái quát điều kiện tự nhiên, tình hình kinh tế - xã hội và thực trạng nông thôn thành phố Tuyên Quang trước năm 2008	10
1.1.1. Điều kiện tự nhiên	10
1.1.2. Đặc điểm kinh tế, xã hội	11
1.1.3. Thực trạng khu vực nông thôn của thành phố trước năm 2008	15
1.2. Quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam và Đảng bộ tỉnh Tuyên Quang	21
1.2.1. Quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam	21
1.2.2. Chủ trương của Đảng bộ tỉnh Tuyên Quang	24
Tiểu kết chương 1	26
CHƯƠNG 2. QUÁ TRÌNH LÃNH ĐẠO THỰC HIỆN XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI CỦA ĐẢNG BỘ THÀNH PHỐ TUYÊN QUANG TỪ NĂM 2008 ĐẾN NĂM 2018	28

2.1. Chủ trương của Đảng bộ thành phố Tuyên Quang về xây dựng nông thôn mới.....	28
2.2. Chỉ đạo thực hiện chủ trương của Đảng bộ thành phố	34
2.2.1. Chỉ đạo công tác tổ chức, thực hiện chương trình.	34
2.2.2. Chỉ đạo hoàn thiện hệ thống khung khổ pháp luật và văn bản hướng dẫn thực hiện chương trình	36
2.2.3. Chỉ đạo đẩy mạnh công tác tuyên truyền, nâng cao năng lực cho cán bộ phụ trách xây dựng nông thôn mới các cấp	38
2.2.5. Chỉ đạo công tác kiểm tra, giám sát thực hiện Chương trình	42
2.3. Kết quả thực hiện	44
2.3.1. Về quy hoạch và thực hiện quy hoạch:	44
2.3.2. Về xây dựng hạ tầng kinh tế - xã hội	44
2.3.3. Về kinh tế và tổ chức sản xuất	47
2.3.4. Về văn hóa, xã hội và môi trường	48
2.3.5. Về hệ thống chính trị.....	49
Tiểu kết chương 2.....	51
CHƯƠNG 3. NHẬN XÉT VÀ NHỮNG KINH NGHIỆM.....	53
3.1. Nhận xét về sự lãnh đạo của Đảng bộ thành phố Tuyên Quang	53
3.1.1. Ưu điểm.....	53
3.1.2. Hạn chế.....	62
3.2. Một số kinh nghiệm	66
Tiểu kết chương 3.....	71
KẾT LUẬN	73
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	76
PHỤ LỤC	83

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

BCH	:	Ban Chấp hành
CNH, HĐH	:	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
HTX:	:	Hợp tác xã
NTM	:	Nông thôn mới
Nxb	:	Nhà xuất bản

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong quá trình xây dựng đất nước theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa hiện nay, vấn đề nông nghiệp, nông dân và nông thôn là một trong những nội dung quan trọng. Nghị quyết Đại hội đại biểu lần thứ VII của Đảng năm 1991 đã xác định: “Phát triển nông, lâm, ngư nghiệp gắn với công nghiệp chế biến, phát triển toàn diện kinh tế nông thôn mới là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu để ổn định kinh tế, xã hội”. Đặc biệt, Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X của Đảng nhấn mạnh: “Hiện nay và trong nhiều năm tới đây vấn đề nông nghiệp, nông dân, nông thôn có tầm chiến lược quan trọng”. “Xây dựng hoàn chỉnh các quy hoạch phát triển kinh tế nông nghiệp và nông thôn. Thực hiện chương trình xây dựng mới nhằm xây dựng các làng, xã, ấp, bản có cuộc sống ấm no, văn minh, sạch đẹp, gắn với việc hình thành các khu dân cư đô thị hóa. Phát huy dân chủ, xây dựng nếp sống văn minh, bài trừ các tệ nạn xã hội ở nông thôn”.

Sau hơn 30 năm thực hiện đường lối đổi mới dưới sự lãnh đạo của Đảng, nông nghiệp, nông dân, nông thôn nước ta đã đạt nhiều thành tựu to lớn.

Nông nghiệp phát triển với tốc độ khá cao theo hướng sản xuất hàng hóa, nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả; bảo đảm vững chắc an ninh lương thực quốc gia; một số hàng xuất khẩu chiếm vị thế cao trên thị trường thế giới. Kinh tế nông thôn chuyển dịch theo hướng tăng công nghiệp, dịch vụ, ngành nghề; các hình thức tổ chức sản xuất liên tục đổi mới. Tuy nhiên, những thành tựu đạt được chưa xứng tầm với tiềm năng, lợi thế và chưa đồng đều giữa các vùng. Nông nghiệp còn phát triển kém bền vững, tốc độ tăng trưởng có xu hướng giảm dần, sức cạnh tranh thấp, chưa phát huy tốt nguồn lực cho phát triển sản xuất; nghiên cứu, chuyển giao khoa học - công nghệ và đào tạo nguồn nhân lực còn hạn chế. Nông nghiệp, nông thôn phát triển thiếu quy hoạch, kết cấu hạ tầng, kinh tế - xã hội còn yếu kém, môi trường ngày

càng ô nhiễm; năng lực thích ứng, đối phó với thiên tai còn nhiều hạn chế. Đời sống vật chất còn thấp, chưa đồng đều giữa các vùng.

Trước những yêu cầu mới, Đảng và Nhà nước đã đề ra chương trình mục tiêu phát triển nông thôn mới nhằm giải quyết tốt những vấn đề trên và đạt được mục tiêu “*Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh*”. Chính vì vậy, xây dựng nông thôn mới chiếm vị trí chiến lược trong phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Thành phố Tuyên Quang là trung tâm của tỉnh Tuyên Quang, đời sống nhân dân còn nhiều khó khăn, cơ sở vật chất - kỹ thuật còn thấp kém, song là địa phương có điều kiện tự nhiên khá thuận lợi cho sản xuất nông nghiệp. Đồng thời, trong cơ cấu kinh tế của thành phố, kinh tế nông nghiệp chiếm tỷ trọng rất lớn, dân cư tập trung chủ yếu ở vùng nông thôn. Vì vậy, giải quyết vấn đề nông nghiệp, nông dân và nông thôn càng trở nên cấp thiết.

Quán triệt quan điểm của Đảng, Đảng bộ thành phố Tuyên Quang đã tập trung lãnh đạo, đề ra những chủ trương, chính sách, biện pháp phù hợp để giải quyết vấn đề này, trong đó đặc biệt quan trọng là chủ trương lãnh đạo xây dựng nông thôn mới trên địa bàn thành phố. Sau 10 năm thực hiện chủ trương trên, quá trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn thành phố Tuyên Quang đã đạt được nhiều kết quả tích cực.

Phân tích, đánh giá một cách đầy đủ, khách quan quá trình lãnh đạo xây dựng nông thôn mới của Đảng bộ thành phố Tuyên Quang là một vấn đề có ý nghĩa quan trọng đối với chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của thành phố nói riêng và của tỉnh Tuyên Quang nói chung. Bởi chỉ có thông qua phân tích, đánh giá khách quan đặc điểm tình hình, thuận lợi, khó khăn, thành tựu, hạn chế trong quá trình lãnh đạo xây dựng nông thôn mới của Đảng bộ thành phố mới có cơ sở khoa học, căn cứ thực tiễn để tiếp tục xác định phương hướng, nhiệm vụ, những giải pháp hữu hiệu nhằm thực hiện tốt công cuộc xây dựng nông thôn mới ở thành phố Tuyên Quang trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa hiện nay và trong tương lai.

Xuất phát từ tầm quan trọng và ý nghĩa thiết thực của vấn đề đó, tác giả chọn đề tài: **“Đảng bộ thành phố Tuyên Quang (tỉnh Tuyên Quang) lãnh đạo xây dựng nông thôn mới từ năm 2008 đến năm 2018”** làm luận văn thạc sỹ khoa học Lịch sử, chuyên ngành Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Trong nhiều năm qua, phát triển nông nghiệp, nông thôn và giải quyết các vấn đề nông dân là những chủ đề thu hút sự quan tâm nghiên cứu của nhiều nhà nghiên cứu, các học giả trong và ngoài nước. Trong đó liên quan đến đề tài có một số công trình sau:

Trên thế giới, trước hết phải kể đến công trình: *“Chính sách nông nghiệp trong các nước đang phát triển”* của tác giả Frans Ellits do Nhà xuất bản Nông nghiệp ấn hành năm 1994; công trình *“Một số vấn đề về nông nghiệp, nông dân, nông thôn ở các nước và Việt Nam”* của các tác giả Benedictria Kerrkvliet, Jamesscott Nguyễn Ngọc và Đỗ Đức Định sưu tầm và giới thiệu, Nhà xuất bản Hà Nội ấn hành năm 2000. Tác giả đã nêu lên những vấn đề cơ bản của chính sách nông nghiệp ở các nước đang phát triển thông qua việc nghiên cứu lý thuyết và khảo cứu thực tiễn ở nhiều nước châu Á, châu Phi và Mỹ latin. Tác giả đã đề cập những vấn đề về chính sách phát triển vùng, chính sách hỗ trợ đầu vào, đầu ra cho sản xuất nông nghiệp, chính sách thương mại nông sản, những vấn đề phát sinh trong quá trình đô thị hoá. Những điểm đáng chú ý của công trình này có giá trị tham khảo cho việc giải quyết những vấn đề của chính sách phát triển nông thôn Việt Nam hiện nay như tương lai của các trang trại nhỏ, nông dân với khoa học...

Ở trong nước, có nhiều công trình nghiên cứu, giới thiệu kinh nghiệm phát triển nông nghiệp, nông thôn của nước ngoài. Theo hướng này, một số nhà nghiên cứu và chỉ đạo thực tiễn ở Việt Nam như của các tác giả: Chu Hữu Quý, Nguyễn Thế Nhã, Phạm Thị Mỹ Dung, Đoàn Trọng Tuyên, Nguyễn Sinh Cúc đã có những công trình nghiên cứu công phu và có giá trị. Điểm chung của các công trình này là sau khi phân tích thực tiễn giải quyết vấn đề quản lý Nhà nước nói chung và việc xây dựng chỉ đạo chính sách phát triển